

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-30/21 – 1

Kohtuasi C-30/21

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

19. jaanuar 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Amtsgericht Lennestadt (Lennestadi esimese astme kohus,
Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

11. jaanuar 2021

Hageja:

Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt., Nationale Mauterhebung
geschlossene Dienstleistungs AG

Kostja:

NW

Anonüümseks muudetud versioon

Amtsgericht Lennestadt

Kohtumäärus

Kohtuasjas

Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt., Nationale Mauterhebung geschlossene
Dienstleistungs AG *versus* NW

tegi Amtsgericht Lennestadt (Lennestadi esimese astme kohus)

ET

11. jaanuaril 2021

[...]

järgmise kohtumääruse:

Menetlus peatatakse.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel järgmise eelotsuse küsimuse:

Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kohtumenetlus, mille algatab riigile kuuluv äriühing karistusliku iseloomuga tasu sissenõudmiseks tasulise tee loata kasutamise eest füüsilise isiku suhtes, kelle elukoht on teises liikmesriigis, kuulub selle määruse kohaldamisalasse?

Põhjendused [lk 2]

Hageja on Ungari aktsiaselts, kelle asukoht on Budapestis ja kes esitab Saksamaal elava kostja vastu nõude maksta Ungari tasuliste kiirteede võrgu kasutamise eest niinimetatud asendustasu (lisatasu). Hageja saksakeelne nimetus on Nationale Mauterhebung Geschlossene Dienstleistungs-AG (NMGD AG).

A) Õiguslik alus/riigisisene õigus

Ungari liiklusseaduse § 15 lõike 1 kohaselt võib minister oma määrusega kehtestada tasu teatud sõidukitega liiklemise eest. § 33/A lõikes 1 on sätestatud, et eraldi seaduses kindlaksmääratud avalikult kasutatavate maanteede kasutamise eest teatud ajavahemiku jooksul tuleb maksta tasu (kasutustasu), tasu maksmata jätmise korral tuleb maksta lisatasu. Viidatakse tõlgitud väljavõttele Ungari liiklusseadusest [...], mis on lisatud kohtutoimikule.

Viidatud volitusnormi alusel on vastu võetud majandus- ja transpordiministri määrus nr 36/2007 (III. 26.) GKM kiirteede, maanteede ja põhiteede suhtes kehtiva teekasutustasu kohta (edaspidi „teekasutustasu määrus“). Ka see määrus on kohtutoimikule lisatud ja sellele viidatakse [...].

Teekasutustasu määramises kindlaks määratud tasude maksmise eest vastutab sõiduki registreeritud valdaja. See tuleneb otseselt Ungari liiklusseaduse § 15 lõikest 2.

Teekasutustasu määruse § 7/A lõikes 7 on sätestatud, et lisatasu (vt selle kohta allpool) nõutakse sisse hagejalt. Teekasutustasu määruse § 1 kohaselt kasutatakse tasulisi teid „tsiviilõigusliku suhte raames“.

Tavalise tasu suurus on kindlaks määratud teekasutustasu määruse §-s 6. Näiteks tavalise sõiduauto eest tuleb § 6 lõike 1 punkti a kategooria D1 kohaselt tasuda 2975,00 Ungari forintit (HUF) nädalas (teekasutustasu määruse § 6 lõige 6). See vastab ligikaudu 10,00 euro suurusele tasule. [lk 3]

Teekasutustasu määruse § 7/A lõikes 1 on sätestatud, et kui mootorsõidukil ei ole kontrollimise ajal kehtivat teetasukleebist, siis tuleb tasuda lisatasu või tagantjärele makstavat tasu.

Tagantjärele makstava tasu suurus on kindlaks määratud teekasutustasu määruse § 7/A lõikes 10 koostoimes lisa 1 punktiga 1. Kui makse tehakse 60 päeva jooksul pärast maksenõude saamist, on tagantjärele makstava tasu suurus 14 875,00 Ungari forintit (ümber arvestatuna ligikaudu 50,00 eurot). Kui makset ei tehta 60 päeva jooksul pärast maksenõude saamist, suureneb lisatasu 59 500,00 Ungari forintile (HUF) (ümber arvestatuna 190,00 eurot).

B) Lisatasude sissenõudmine

Hageja on teinud äriühingule Ungari Autobahn Inkasso GmbH (edaspidi „UAI GmbH“), mille asukoht on Eggenfelden, ülesandeks ja teda volitanud välja selgitama sõidukid, mis on registreeritud Saksamaal ja mille eest tuleb tasulise tee kasutamise tõttu maksta lisatasu, või nende sõidukite valdajad ning nõudma sisse asendustasu tee kasutamise eest.

UAI GmbH tugineb sõidukite väljaselgitamisel sõidukite riiklikest registreerimismärkidest elektroonilise süsteemi abil tehtud fotodele, mille abil tehakse kindlaks asjaomaste sõidukitega toime pandud väidetavad rikkumised seoses teekasutustasu tasumisega. Sõidukite registreerimismärkide alusel kogub UAI GmbH teavet sõidukite valdajate kohta ja nõuab seejärel esimese hoiatuskirjaga 14875,00 Ungari forintit (HUF) suuruse tagantjärele makstava tasu tasumist. Selle põhjal arvatud väärtus eurodes varieerub olenevalt vahetuskursist.

Lisaks asendustasule nõuab UAI GmbH sisse ka inkassotasud. Peale selle esitatakse võlgnikule sõiduki valdaja kindlakstegemisel tekkinud kulude tasumise nõue.

Kui esimese hoiatuskirja alusel tasu ei maksta, nõutakse järgmiste hoiatuskirjadega 59 500,00 Ungari forintini (HUF) suurendatud tagantjärele makstava tasu maksmist. Ka siin varieerub väärtus eurodes olenevalt vahetuskursist.

C) Vaidlusalune nõue

Kostja valduses on sõiduk, millel on Saksa riiklik registreerimismärk [...]. Selle sõidukiga sõitis kostja 19. detsembril 2019 kell 23.24 Ungaris vähemasti lühikese aja vältel tasulisel teel, enne kui ta ligikaudu 15–20 kilomeetri läbimise järel ostis tanklas elektroonilise teetasukleebise. [lk 4]

10. märtsi 2020. aasta hoiatuskirjaga [...] nõudis hageja poolt volitatud UAI GmbH kostjalt, et see tasuks tee kasutamise asendustasu koos tasumisele kuuluvate lisatasudega.

Kuna kostja nõuet ei täitnud, esitati talle 13. mai 2020. aasta hoiatuskirjaga 59 500,00 Ungari forintini (HUF) (ümbär arvestatuna 178,89 eurot) suurendatud tagantjärele makstava tasu maksmise nõue. Lisaks esitati menetlustasu, sõiduki valdaja kindlakstegemise seotud kulude, kindlasummaliste kulude ja käibemaksu tasumise nõue. Seoses üksikasjadega viidatakse 10. märtsi 2020. aasta ja 13. mai 2020. aasta hoiatuskirjale [...].

Hageja nõuab nüüd oma hagiga 260,76 euro suuruse kogusumma tasumist. Ta leiab, et tegemist on tsiviilõigusliku vaidlusega. Sellel põhineb eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohtualluvus. Hageja leiab, et sellega seoses on määravad asjaomase liikmesriigi õigusnormid, mis annavad nõude esitanud asutusele nõude esitamise õiguse ja põhjendavad tema nõuet. Seetõttu tuleb Ungari teekasutustasu määruse § 1 kohaselt lähtuda sellest, et tegemist on tsiviilõigusliku suhtega. Muu hulgas tuleneb see ka asjaolust, et suhet nõude esitanud asutuse – hageja – ja liiklejate vahel reguleerib tsiviilõigus. Teetasukleebise ostmine viib kahepoolse lepinguni, millega liikleja omandab teatud sõiduki jaoks tähtajalise teekasutusõiguse. Samuti ei tee hageja otsuseid, vaid esitab ainult tavalise maksenõude. Igal juhul on vajalik sundtäitmine tsiviilõiguse alusel.

Kostja esitab hagile vastuväite, et ta on ostnud teetasukleebise. Muu hulgas väljendab ta kahtlust kohtualluvust ja avaliku korra (*ordre public*) rikkumist puudutavas osas.

D) Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused

Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kohtualluvuse kontrollimise raames otsustama, kas rahvusvaheline kohtualluvus määratakse kindlaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades [lk 5] (uuesti sõnastatud) (Brüsseli Ia määrus) (edaspidi „määrus nr 1215/2012“) sätete alusel. Sellega seoses on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tõsiseid kahtlusi, kas käesoleva kohtuasja puhul on tegemist tsiviilasjaga määruse nr 1215/2012 artikli 1 tähenduses või hoopis avalik-õigusliku vaidlusega, mille suhtes ei ole määrus nr 1215/2012 ei kohaldatav. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et sellele küsimusele vastamisel ei ole määrava tähtsusega – nagu leiab hageja – riigisisene õigus, vaid selle asemel on vajalik autonoomne

tõlgendamise. Tsiviil- ja kaubandusaja mõiste tõlgendamisel tuleb tugineda ühelt poolt määruse nr 1215/2012 eesmärkidele ja süsteemile ning teiselt poolt riigisiseste õigussüsteemide kogumist tulenevatele üldpõhimõtetele (Euroopa Kohtu 14. oktoobri 1976. aasta otsus LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG vs. Eurocontrol, 29/76, EU:C:1976:137; Euroopa Kohtu 11. juuni 2015. aasta otsus Fahnenbrock jt, C-226/13, C-245/13 ja C-247/13, EU:C:2015:383, punkt 35).

Ühes kohtuasjas, mis samuti puudutab liiklust kõige laiemas mõttes, on Euroopa Kohus juba otsustanud, et avaliku sektori asutuse omandis oleva äriühingu poolt algatatud sundtäitmise menetlus liidu teise liikmesriigi kodaniku vastu rahuldamata nõude sissenõudes, mis on seotud parkimisega avalikus parklas, mida oli selle avaliku sektori asutuse otsusega volitatud haldama eelnimetatud äriühing, ei ole karistusliku iseloomuga, vaid kujutab endast tasu nõuet osutatud teenuse eest ning kuulub määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse (Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta otsus Pula Parking d.o.o. vs. Tederahn, C-551/15, ECLI:EU:C:2017:193).

Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub siiski sellest, et eespool nimetatud kohtuotsust ei saa üle kanda käesolevale kohtuasjale. 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuse aluseks olnud asjaoludel väljastati liiklejale parkimispilet (Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta otsuse punkt 16). Käesoleva kohtuasjaga oleks asi võrreldav juhul, kui kostja oleks ostnud teetasukleebise, ilma et see mõjutaks küsimust, kas sellega on tõepoolest sõlmitud tsiviilõiguslik leping või kas pigem on tegemist avalik-õigusliku tasuga riikliku teenuse eest, seda eelkõige ka seetõttu, et asjassepuutuvad riigisisised õigusnormid kuuluvad (ka) direktiivide 1992/62/EÜ ja 2006/38/EÜ kohaldamisalasse. [lk 6]

Ent käesoleval juhul jättis kostja teetasukleebise alguses just nimelt ostmata, mistõttu nõuab hageja tegeliku teekasutustasu asemel (mitte lisaks sellele; vt 10. märtsi 2020. aasta ja 13. mai 2020. aasta maksenõue [...]) „lisatasu“ (Ungari seaduse saksakeelses tõlkes „Zusatzgebühr“) või „tagantjärele makstava tasu“ (Ungari seaduse saksakeelses tõlkes „Nachgebühr“) tasumist. Siinkohal on eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tegemist avaliku õiguse normi alusel ühepoolset kehtestatud rahalise karistusega, mis sisaldab rohkemat kui üksnes osutatud teenuse eest võetava tasu nõuet (erinevalt Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta otsusest, vt selle otsuse punkt 36.) Seetõttu esineb eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul kaalukaid pidepunkte, mis lubavad kõnealuse karistusliku iseloomuga tasu kindlaksmääramist ja rakendamist pidada avaliku võimu teostamiseks, mille tagajärjel ei ole määruse nr 1215/2012 sätted käesolevas kohtuasjas kohaldatavad.